

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาสังคมให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2556 : 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2542 : 1 - 9) ได้ระบุตามความในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 29 ได้ระบุว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เลือกรวมปัญหาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน ในแนวทางเดียวกัน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการในทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2552–2561 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่คนพิการ ในนโยบายข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการมาตราที่ 2 ระบุว่า ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 2)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ซึ่งการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้าง

การรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งให้นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้อย่างน้อย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย ให้นักเรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้หลายรูปแบบ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเหมาะสมกับประเภท ความพิการ ซึ่งการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นรูปแบบในการให้การศึกษา โดยจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท โรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะประเภทความพิการแต่ละประเภทโดยจัดในทุกระดับตั้งแต่ชั้นเรียนเตรียมความพร้อม ก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่มมีการจัดการ โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอและมีคุณภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีหลักการและความมุ่งหมาย เพื่อมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการให้สามารถพึ่งตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอย่างอิสระ สร้างประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการให้เป็นคนมีคุณธรรม คุณภาพมีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาแก่คนพิการทุกระดับ และจัดรูปแบบการศึกษาให้คนพิการทุกคนสามารถเข้าเรียนได้โดยสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของคนพิการแต่ละคน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560 : 3) ซึ่งเด็กพิการที่เข้าเรียน

ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ ซึ่งต่างไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม

โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถานศึกษาประเภทอยู่ประจำ จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการ ประเภทบกพร่องทางสติปัญญาและประเภทบุคคลออทิสติก เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ ในจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดพื้นที่ใกล้เคียง ในปีการศึกษา 2561 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 414 คน จำนวนบุคลากรสายบริหารและสายการสอน จำแนกเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ตำแหน่งครู 30 คน และตำแหน่งพนักงานราชการ 35 คน (โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี, 2561 : 1) โดยภาระและบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในโรงเรียนประจำนั้น นอกจากจะทำหน้าที่หลักคือ การจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องรับผิดชอบงานพิเศษต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ครูหอนอน การปฏิบัติหน้าที่งานพิเศษในแต่ละกลุ่มงาน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย หากมีการบริหารจัดการที่ไม่ดีจะส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง แต่ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเฉพาะความพิการซึ่งเป็นโรงเรียนประจำทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป และผู้ปกครองมักคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียน ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง มีส่วนเกี่ยวข้องบ้างก็เป็นเรื่องการช่วยเหลือสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกแต่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้นมีน้อยมาก (ลัดดา ผลวัฒน์, 2557 : 18) อาจเป็นเพราะเวลาที่จำกัดต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีเวลาเข้ามาช่วยดูแล การกำหนดนโยบาย และร่วมตัดสินใจด้านการศึกษา ทำให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากเท่าที่ควรและทำให้มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาตามรูปแบบใหม่หรือตามระบบการกระจายอำนาจมีน้อยมากส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการนั้น มีระบบและขั้นตอนในการบริหารจัดการที่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งภารกิจที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจากการศึกษารายงานคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2559 – 2561 พบว่านักเรียนยังมีปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนมีความรู้ มีทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) คณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคิดเลข ด้านทักษะอาชีพ ด้านความสามารถ

ในการใช้สื่อเทคโนโลยี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข (โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี. 2561 : 5) และจากผลการศึกษาศภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการวางแผนด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับน้อยและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่สถานศึกษาต้องรีบปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วน

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ตระหนักว่าการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือการที่จะพัฒนานักเรียนพิการที่มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพเพราะงานวิชาการจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการวางทิศทางการบริหาร เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน เป็นการวางแผนที่ช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม การมีกลยุทธ์ทำให้เกิดความชัดเจนในภารกิจและบทบาทความเกี่ยวข้องของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลสำเร็จ จากการศึกษาการบริหารวิชาการของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมแต่ยังไม่มีการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

คำถามหลัก

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ควรทำอย่างไร

คำถามเฉพาะ

1. สภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยการใช้แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 61 คน รวม จำนวน 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 52 คน รวม 56 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ดำเนินการโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลาก

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสัมภาษณ์

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และการใช้รูปแบบการบริหาร จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2561

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 2.1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม รูปแบบของการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษา การบริหารเชิงคุณภาพ PDCA การบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเฉพาะความพิการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 เนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยนำแนวคิดและทฤษฎีระบบหลักการ และความสำคัญของการมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมาใช้

1.4 ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ในเดือนกรกฎาคม 2561

1.5 สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

2. ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีผลงานดีเด่นด้านวิชาการ 3 โรงเรียน

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอนโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน ได้แก่ โรงเรียนกาวีละอุนกุล โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล โรงเรียนนครราชสีมาปัญญานุกูล ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านวิชาการ และผ่านการรับรองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ผลงานดีเด่นด้านวิชาการ ของโรงเรียนกวีตะอนุกุล โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล โรงเรียนนครราชสีมาปัญญานุกูล

2.3 เนื้อหา

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ผลงานดีเด่นด้านวิชาการ ของโรงเรียนกวีตะอนุกุล โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล โรงเรียนนครราชสีมาปัญญานุกูล

2.4 ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ในเดือนสิงหาคม 2561

2.5 สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ

3.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ด้านงานวิชาการจำนวน 3 คน ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์การบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ

3.3 เนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ

3.4 ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ในเดือนกันยายน 2561

3.5 สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 2.2 พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 1

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 5 คน ตัวแทนครู จำนวน 5 คน และตัวแทนครูจากวิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี จำนวน 5 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 1

3. เนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 1 ที่ครอบคลุมหลักการบริหารงานวิชาการ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2561

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 2.3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 2

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีวิถีสถานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิถีสถานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จำนวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 2

3. เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 2

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ระหว่างเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2562

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
ชั้นที่ 2.4 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ไปใช้ในสภาพจริง

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีวิถีสถาณะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิถีสถาณะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จำนวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2561 ในเดือน มีนาคม 2562

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 3.1 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน
ครูผู้สอน จำนวน 74 คน รวมทั้งสิ้น 78 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล
จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการใช้
รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล
จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2562 –
กุมภาพันธ์ 2563

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นที่ 3.2 ศึกษาคุณภาพผู้เรียนหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ
แบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
จำนวน 72 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา 31 คน ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน
20 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 21 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากการทดลองใช้รูปแบบ
การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 ระหว่างเดือน มกราคม 2563

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
 ชั้นที่ 3.3 ประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน
 ครูผู้สอน จำนวน 75 คน และผู้ปกครอง จำนวน 406 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 เดือน กุมภาพันธ์ 2363

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ชั้นที่ 4.1 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสนทนากลุ่ม

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 เดือน มีนาคม 2563

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
 ชั้นที่ 4.2 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสอบถาม

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนารูปแบบและด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีวิถีสถานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

3. เนื้อหา

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

4. ระยะเวลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 เดือน มีนาคม 2563

5. สถานที่

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การพัฒนารูปแบบ** หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนา รูปแบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยนำหลักการบริหาร การบริการงานวิชาการ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมควบคุมตรวจสอบ และร่วมประเมินผลเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการบริหาร PDCA ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act)

3. **รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี** หมายถึง การประชุม วางแผน ชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำสถานศึกษาตามกลุ่มทักษะต่าง ๆ โดยให้ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ นักเรียน ชุมชน เครือข่าย มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการติดตาม ประเมินผลในการบริหารงานวิชาการ และแสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์กรต่าง ๆ ในการดำเนินการภายใต้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย

3.1 **องค์ประกอบที่ 1 หลักการ** หมายถึง การนำแนวคิด วิธีและแนวทางในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้เข้ามาดำเนินการบริหารงานวิชาการ

ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ หมายถึง การกำหนดว่าจะการบริหารงานวิชาการโดยใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล โดยให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีประสิทธิผล

3.3 องค์ประกอบที่ 3 กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ หมายถึง กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินการโดยยึดหลักการบริหาร PDCA ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

3.4 องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ หมายถึง วิธีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล ด้วยหลักการบริหาร PDCA ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act) ประกอบด้วย

3.4.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (Plan) หมายถึง งานในสถานศึกษาเกี่ยวกับภารกิจด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้น ด้านการวางแผนด้านวิชาการ

3.4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Do) หมายถึง งานของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับภารกิจด้านการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการพัฒนาและด้านการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3.4.3 ด้านการบริหารกระบวนการเรียนการสอน (Check) หมายถึง งานของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับภารกิจด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการเทียบโอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษาและงานอาชีพ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา การระบุเป้าหมายการทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์

3.4.4 ด้านการวัดและประเมินผล (Act) หมายถึง งาน โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับภารกิจการส่งเสริม ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ การตรวจสอบ และประเมินผล การสะท้อนผล รายงานการดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้

3.5 องค์ประกอบที่ 5 การประเมินรูปแบบ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในด้านประสิทธิภาพปริมาณ และคุณภาพผู้เรียน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำรูปแบบไปใช้ และประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

3.6 องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำ สร้างแรงจูงใจ รัก และศรัทธา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน มุ่งมั่น ทดมเท เสียสละ

4. ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ไปใช้ ที่ส่งผลทำให้ การดำเนินงานของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ และนักเรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้นตามคุณลักษณะที่กำหนดให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยคุณภาพด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคิดเลข ด้านทักษะอาชีพ ด้านความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต สามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพได้

5. สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง สภาพการบริหารในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับขอบข่ายงานงานวิชาการตามกระบวนการ บริหาร PDCA ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act)

5.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนโดยคิดถึงสิ่งที่จะทำ ว่ามีอะไรบ้าง กำหนดแผนงานว่าจะทำอะไร เมื่อไหร่ กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการทำงาน คาดคะเนผลที่จะเกิดจากการทำงาน พัฒนากระบวนการทำงาน วางแผนในการทำงาน และประเมิน และปรับปรุงงาน

5.2 การปฏิบัติ (Do) หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากร ต่าง ๆ เพื่อทำงานตามแผนงานการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่วางแผนไว้ โดยกำหนด

เกณฑ์มาตรฐานในการทำงาน ประสานงานกับบุคลากรต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จัดให้มีการประสานงานสัมพันธ์กันระหว่างผู้ทำงาน จัดทำโครงสร้างในการปฏิบัติงานจัดทำภาระหน้าที่ของบุคลากร และพัฒนาโยบายในการทำงาน

5.3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การช่วยแก้ไขการทำงานที่ไม่ถูกต้อง การว่ากล่าวตักเตือนในสิ่งที่ผิดพลาด การกระตุ้นให้ทำงานการปลดคนที่ไม่มีคุณภาพให้ออกจากงาน การสร้างกฎเกณฑ์ในการทำงาน และการลงโทษผู้กระทำผิด

5.4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงาน การวัดและประเมินพฤติกรรมในการทำงาน และการวิจัยผลการปฏิบัติงาน

6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง องค์ประกอบหรือตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และ 5) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่

6.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร การบริหารการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านเทคโนโลยี

6.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ความรับผิดชอบต่อภาระงานด้านวิชาการที่ได้รับมอบหมายเห็นความสำคัญในการพัฒนางานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล และการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

6.3 ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการจัดงบประมาณสำหรับงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ความเหมาะสม เพียงพอของงบประมาณที่สถานศึกษาจัดให้ในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ความเหมาะสม เพียงพอของงบประมาณสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในด้านงานวิชาการที่สถานศึกษาจัดให้ ความมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ตรวจสอบได้ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้และเครื่องมือต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อการบริหารงานวิชาการ

6.4 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน

6.5 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมกับความพิการของนักเรียนแต่ละคน สภาพแวดล้อม มีความเหมาะสมกับความพิการของนักเรียนแต่ละคน สื่อการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนตามความพิการของนักเรียนแต่ละคน ห้องเรียนที่มีความเหมาะสมกับตามความพิการของนักเรียนแต่ละคน และห้องสื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความพิการของนักเรียนแต่ละคน

7. แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง วิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นแนวทางการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการปฏิบัติ (Do) 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act)

8. การประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณภาพของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์

8.1 ด้านความเหมาะสม หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องตามหลักวิชาการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมตามผลที่ได้จากการองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

8.2 ด้านความเป็นไปได้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ว่ามีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสามารถนำไปสู่

การปฏิบัติได้ โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ตามผลที่ได้จากการองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

8.3 ด้านความเป็นประโยชน์ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ว่ามีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงความจำเป็นประโยชน์ ตามผลที่ได้จากการองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ทฤษฎีพื้นฐาน และหลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ วิธีดำเนินงานพัฒนารูปแบบ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

9. โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี หมายถึง โรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนออทิสติก เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการในจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดพื้นที่ใกล้เคียง ตั้งอยู่เลขที่ 500 หมู่ 24 ถนนคลังอาวุธ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีข้อมูลสารสนเทศของสภาพ ปัจจัย และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
2. ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
3. นักเรียนของโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการพัฒนาด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคิดเลข ด้านทักษะอาชีพ ด้านความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต อย่างเต็มศักยภาพ
4. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นได้